

Fourth Semester B.C.A Degree Examinations
AUGUST/SEPTEMBER 2024

(NEP CBCS Scheme)

NBD 0230: PAPER: OPERATING SYSTEM CONCEPTS

Time: 2 hrs

Max. Marks: 60

Instructions to Students:

1. The Students should legibly write Section number along with question numbers within the margin **ONLY**.
2. The answer without Section number and question numbers will not be valued.
3. Draw neat and labelled diagram wherever necessary.
4. Section – I multiple Choice Questions should be answered in the first page of main answer book and same questions shall not be answered repeatedly.
5. Any identifications like marking, ticking, dots etc., in the options of MCQ (Section – I) on the question paper is strictly prohibited. Do not write anything (except register number) on the question paper.

SECTION – I

I. Select the most appropriate answer from the options provided:

10 × 1 = 10

I - 1) Which of the following is not an operating system.

- a) Windows b) Linux c) Oracle d) DOS

I - 2) Process Control Block (PCB) contains which of the following.

- a) List of open files b) Process State
c) Process Number d) All of the above

I - 3) The interval from the time of submission of a process to the time of completion is termed as

- a) Waiting time b) Turn around time
c) Response time d) Throughput

I - 4) In which algorithm time quantum is used

- a) Priority scheduling b) Shortest Job First c) Round Robin d) FCFS

I - 5) Which of the following is not a necessary condition for a deadlock

- a) Mutual exclusion b) Hold-and-wait
c) Preemption d) Circular wait

Contd..... 2

I - 6) Banker's algorithm is used to.

- a) prevent deadlock b) avoid deadlock
- c) detect deadlock d) None of the above

I - 7) The address of a page table in memory is pointed by

- a) Stack pointer b) page table base register c) page register d) program counter

I - 8) _____ is the concept in which a process is copied into the main memory from the secondary memory according to the requirement.

- a) Paging b) Demand paging c) Segmentation d) Swapping

I - 9) File type can be represented by

- a) File name b) File extension c) File identifier d) None of the above

I - 10) _____ is a sequence of procedures and functions.

- a) Object file b) Source file c) Text file d) None of the above

SECTION - II

II. Answer any FIVE of the following:

$5 \times 3 = 15$

II - 1) Define Operating System. List any two advantages and disadvantages of time sharing operating system.

II - 2) Write a note on process control block.

II - 3) Explain Multi Level Queue Scheduling.

II - 4) List advantages and disadvantages of Round Robin scheduling.

II - 5) Explain necessary conditions of deadlock.

II - 6) Write the deadlock detection algorithm.

II - 7) Write a note on thrashing.

II - 8) Explain file attributes.

SECTION - III

III. Answer any THREE of the following:

$3 \times 5 = 15$

III - 1) Explain IPC.

III - 2) Find Average waiting time using

a) SJF

b) FCFS for the following processes

Process	Burst Time
P_0	3
P_1	6
P_2	2
P_3	7
P_4	4
P_5	5

III - 3) Given,

Process	Allocation			Max			Available		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
P_1	0	1	0	7	5	3	3	3	2
P_2	2	0	0	3	2	2			
P_3	3	0	2	9	0	2			
P_4	2	1	1	2	2	2			
P_5	0	0	2	4	3	3			

Find the safe sequence.

III - 4) Find the number of page faults using FIFO page replacement algorithm by considering page reference string 1 3 0 3 5 6 3 with 3 page frames.

III - 5) Explain file system structure.

SECTION – IV

IV. Answer the following:

2 × 10 = 20

IV - 1) a) Explain operations on process.

b) What is scheduler? Explain its types.

(6 + 4)

OR

a) Explain multiple processor and real time scheduling.

IV - 2) a) What is page fault? Explain the steps in handling page fault with neat diagram.

b) Explain contiguous allocation.

(6 + 4)

OR

a) Explain:

i) File allocation methods.

ii) Brief on directory structure

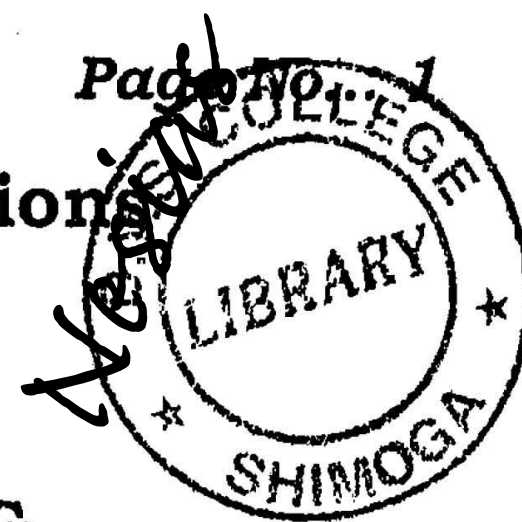
(5 + 5)

QP CODE 34421

Fourth Semester B.C.A Degree Examination
AUGUST/SEPTEMBER 2024

(NEP CBCS Scheme)

NBD 0210: PAPER: PYTHON PROGRAMMING

Time: 2 hrs

Max. Marks: 60

Instructions to Students:

1. The Students should legibly write Section number along with question numbers within the margin **ONLY**.
2. The answer without Section number and question numbers will not be valued.
3. Draw neat and labelled diagram wherever necessary.
4. Section – I multiple Choice Questions should be answered in the first page of main answer book and same questions shall not be answered repeatedly.
5. Any identifications like marking, ticking, dots etc., in the options of MCQ (Section – I) on the question paper is strictly prohibited. Do not write anything (except register number) on the question paper.

SECTION – I

I. Select the most appropriate answer from the options provided:

10 × 1 = 10

I - 1) List, Tuple and range are the _____ of data types.

a) Sequence type	b) Binary type
c) Boolean type	d) None of the above

I - 2) How to access the substring "Rossum" from following string declaration in Python?

str = "My name is Rossum"

- a) Str [11:17] b) Str [11] [17] c) Str (11: 17) d) Str [11 – 17]

I - 3) What will be the output of the following python code

x = 13

if x > 12 or x < 15 and x = 16;
print ("Given condition matched")

else

print ("Given condition did not match")

a) Given condition matched	b) Given condition did not match
c) Both a and b	d) None of the above

Contd..... 2

- I - 4) Which keyword is used for function?
a) Fun b) Define c) Def d) Function
- I - 5) Suppose List is [2, 33, 222, 14, 25] What is List 1 [: - 1]?
a) [2, 33, 222, 14] b) Error
c) 25 d) [25, 14, 222, 33, 2]
- I - 6) Which of the following statements create a dictionary?
a) `d = { }` b) `d = {"pyth": 10, "prg": 20}`
c) `d = {10: "pyth", 20: "prog"}` d) All of the above
- I - 7) When is the finally block executed?
a) When there is no exception
b) When there is an exception
c) Only if some condition that has been specified is satisfied
d) Always
- I - 8) Which of the following is used to create an empty set?
a) `{ }` b) Set `{ }`
c) `[ ]` d) `( )`
- I - 9) Readlines () method returns _____
a) Str b) A list of lines
c) A list of single characters d) A list of integers
- I - 10) PANDAS stands for _____
a) Panel Data Analysis b) Panel Data Analyst
c) Panel Data d) Panel Dash board

SECTION - II

II. Answer any FIVE of the following:

5 × 3 = 15

- II - 1) Explain the features of Python.
- II - 2) Explain the syntax of "For Loop" with an example.
- II - 3) Write a short note on append (), insert () and extend () methods of array.
- II - 4) Define a tuple. Give an example to illustrate creation of tuple.
- II - 5) Write a note on different modes to open a file in python.
- II - 6) Write a short note on any 3 built-in functions of Python?

- II - 7) Write a python program to create a pie chart and histogram using matplotlib.
- II - 8) Write a short note on constructor method with an example.

SECTION – III

III. Answer any THREE of the following:

3 × 5 = 15

- III - 1) Explain arithmetic and logical operators with an example.
- III - 2) Explain any five methods of list with an example for each.
- III - 3) What do you mean by class? How do you define and initiate class and how are the class members accessed?
- III - 4) Explain the built in ways to combine data present in pandas objects.
- III - 5) Explain looping statements with an example.

SECTION – IV

IV. Answer the following:

2 × 10 = 20

- IV - 1) a) Explain importing libraries with example
- b) Explain any two operations performed on strings.

OR

- a) Write a note on recursive function.
- b) Write a python program using functions to find whether a given string is palindrome or not.

- IV - 2) a) Differentiate list and tuples.
- b) What is an Array? Write a program to add an array element.

OR

- a) Write a note on exception handling.
- b) Write a program to create an array using Numpy to perform array operations.

*** * * * ***

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆ - 4
(NBD 0010) ಮನುಜಮತ- 4

ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

ಅವಧಿ : 2 ಗಂಟೆಗಳು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು:

1. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿಭಾಗ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಗೆರೆಯ ಒಳಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು.
2. ವಿಭಾಗ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸದೇ ಇರುವ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
3. ವಿಭಾಗ - I ರಲ್ಲಿನ ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಬಾರದು.
4. ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಭಾಗ - I ರಲ್ಲಿನ ಬಹು ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಆಯ್ಕೆ ಉತ್ತರಗಳ (Options) ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಗುರುತು ಸೂಚಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ ವೃತ್ತ ಹಾಕುವುದು, ಚುಕ್ಕೆ ಇಡುವುದು, ಸರಿ ಗುರುತು ಮಾಡುವುದು (✓) ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ (ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ವಿಭಾಗ - I

- I. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಿರಿ. (10x1=10)
- I-1. 'ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗ' ನಾಟಕದ ಲೇಖಕರು ಯಾರು?
(ಅ) ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ (ಆ) ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್
(ಇ) ಚದುರಂಗ (ಈ) ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್
- I-2. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ 'ನಾಡು-ಕಾಡು' ಕವಿತೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
(ಅ) ಶಿಖರ ಸೂರ್ಯ (ಆ) ಬೆಳ್ಳಿ ಮೀನು (ಇ) ಸಿರಿ ಸಂಪಿಗೆ (ಈ) ಕಾಡುಕುದುರೆ
- I-3. ಐಟಿ, ಬಿಟಿ ಸಿಟಿ ಎಂದು ಯಾವ ನಗರವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
(ಅ) ಮೈಸೂರು (ಆ) ಬೆಂಗಳೂರು (ಇ) ಚೆನ್ನೈ (ಈ) ಕೋಲ್ಕತ್ತಾ
- I-4. 'ಮಹಾದಾಯಿ' ನದಿಯ ಉಗಮ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ?
(ಅ) ತಲಕಾವೇರಿ (ಆ) ಬಾದಾಮಿ (ಇ) ಭೀಮಗಡ (ಈ) ಭೀಮಾಶಂಕರ
- I-5. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
(ಅ) ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ (ಆ) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
(ಇ) ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ (ಈ) ಕನಕದಾಸ
- I-6. 'Mysticism' ಎಂದರೆ
(ಅ) ಅನುಭವ (ಆ) ಅನುಭಾವ (ಇ) ಅನುಭಾವ (ಈ) ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ
- I-7. 'ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಬೇಕು' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
(ಅ) ಲೆನಿನ್ (ಆ) ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ (ಇ) ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ (ಈ) ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್
- I-8. 'ಆಕ್ಸಿರಿಂಖಿಸ್ ಪಪೈರಿ' ಎಂಬ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದೆ.
(ಅ) ಈಜಿಪ್ಟ್ (ಆ) ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನ (ಇ) ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ (ಈ) ಭಾರತ

I-9. ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

- (ಅ) ಪಂಪ (ಆ) ಪೊನ್ನ (ಇ) ನಾಗಚಂದ್ರ (ಈ) ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ

I-10. 'ಅನೇಕಲವ್ಯ' ಗದ್ಯದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

- (ಅ) ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ (ಆ) ಎಚ್.ಟಿ. ಪೋತೆ (ಇ) ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣನವರ (ಈ) ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿ

ವಿಭಾಗ - II

II. ಯಾವುದಾದರೂ ಐದು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

(5x3=15)

- II-1. ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ
II-2. ನಾಡು - ಕಾಡು
II-3. ವಲಸೆ ಹೊರಟವರು
II-4. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ
II-5. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ
II-6. ಕರುಣೆ
II-7. ಸಣ್ಣಾಟ
II-8. ಮರುಳ ಶಂಕರದೇವ

ವಿಭಾಗ - III

III. ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಿಖರವಾದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

(3x5=15)

- III-1. 'ಕಾಣಿಮಾದ' ಊರ ಮನೆಮಗನಾಗಿದ್ದ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
III-2. 'ಮಾನವರಾದರೆ ಸಾಕು' ಎಂಬ ಲೇಖನದ ಆಶಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
III-3. ಅಜ್ಜ - ಮೊಮ್ಮಗನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಅಂತರ 'ಆ ಅಜ್ಜ - ಈ ಮೊಮ್ಮಗ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ ? ವಿವರಿಸಿ.
III-4. ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ ಹೇಗೆ ಒಡಮೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.
III-5. ಸೀತೆಯ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದೆ ? ವಿವರಿಸಿ.

ವಿಭಾಗ - IV

IV. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವಿವರವಾದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

(2x10=20)

IV-1. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೇಗೆ ವಿಕೃತಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಅಥವಾ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇನು? ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹೇಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ? ವಿವರಿಸಿ.

IV-2. 'ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ' ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಆಧಾರಗಳೇನು? ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

ಅಥವಾ

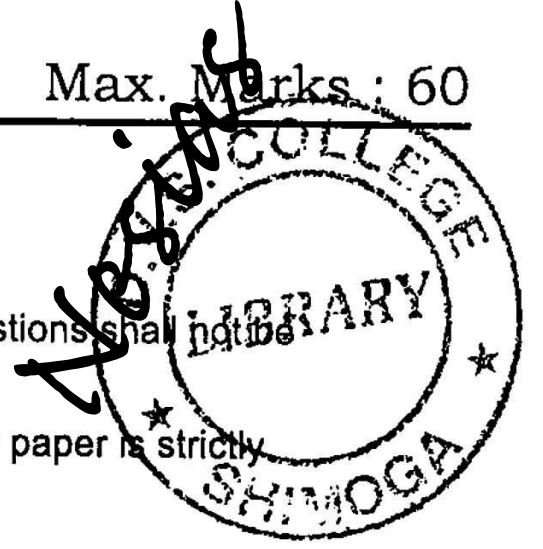
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

Time: 2 Hrs.

Max. Marks : 60

Instructions to the Student:

1. The student should legibly write section number along with question numbers within the margin ONLY.
2. The answers without section number and question numbers will not be valued.
3. Section-I Multiple choice questions should be answered in the first page of main answer book and same questions shall not be answered repeatedly.
4. Any identifications like marking, ticking, dots etc., in the options of MCQ questions (Section1) on the question paper is strictly prohibited. Do not write anything (except register number) on the question paper.

Note : Answer all questions

SECTION-A

10x1=10

صحیح جواب کی نشاندہی کیجئے۔

(1) مضمون "ادب کیا ہے؟" ----- کا لکھا ہوا ہے۔

(a) ابراہیم جلیس (b) ڈاکٹر جمیل جالبی (c) جیلانی بانو (d) رؤف خوشتر

(2) "ادو" کا تعلق نثر کی کس صنف سے ہے؟

(a) افسانہ (b) ڈرامہ (c) خاکہ (d) پیروڈی

(3) رؤف خوشتر کا لکھا ہوا مضمون ----- ہے۔

(a) کھال میں رہو بیگم (b) ادو (c) ڈبویا ہم کو کھانے نے (d) ادب کیا ہے

(4) "نصاب میں شامل کتاب کا نام" ----- ہے۔

(a) عرفان ادب (b) کاروان ادب (c) ارمغان ادب (d) گلشن ادب

(5) "ابھی ہے ساری دنیا روٹی کی جال میں" - اس جملہ کا ماخذ؟

(a) ڈبویا ہم کو کھانے نے (b) ادو (c) ادب کیا ہے (d) کھال میں رہو بیگم

(6) مرزا سودا کی لکھی ہوئی ہجو ----- ہے۔

(a) جبریل وابلیس (b) تاج محل (c) تضحیک روزگار (d) زندگی

(7) نظم "زندگی" کے تخلیق کار ----- ہیں۔

(a) ساحر لدھیانوی (b) مسعود سراج ادیبی (c) مخدوم محی الدین (d) مرزا سودا

(8) ساحر لدھیانوی کی لکھی ہوئی نظم ----- ہے۔

(a) زندگی (b) چاند تاروں کا بن (c) جبریل وابلیس (d) تاج محل

(9) "نجومی سوچ کی گہرائیوں میں ڈوبا ہے" یہ مصرعہ کس شاعر کی غزل سے لیا گیا ہے؟

(a) مجروح (b) ڈاکٹر سہیل نظام (c) حسرت (d) فانی بدایونی

(10) افسانہ "گرم کوٹ" ----- کا لکھا ہوا ہے۔

(a) راجندر سنگھ بیدی (b) اختر انصاری (c) جیلانی بانو (d) سلام بن برزاق

$$1 \times 7 = 7$$

II۔ افسانہ "اڈو" کے مرکزی خیال کو واضح کیجئے۔

یا

"شخصیت اور خود اعتمادی" پر اظہار خیال کیجئے۔

$$2 \times 4 = 8$$

III بحوالہء متن صرف دو جملوں کی وضاحت کیجئے۔

III 1) "ادب تنقید حیات ہے اور زندگی کے گہرے پانیوں میں ڈوب کر سراغ زندگی پانے کا نام ہے"

III 2) "جس بیوی کو دیکھو وہ شوہر کی کھال کھینچنے میں مصروف ہے۔۔۔۔"

III 3) "کیا تو بنگلے سے کچھ چرا کر بھاگا ہے آج؟"

III 4) "اب تم شکوہ شکار بن گئے ہو اس لئے مغلوب ہو گئے"

SECTION-C

$$1 \times 7 = 1$$

IV افسانہ گرم کوٹ کا تجزیہ کیجئے

یا

افسانہ "اٹھارہ آنے" کے مرکزی خیال کو واضح کیجئے۔

$$2 \times 4 = 8$$

V صرف دو کرداروں پر نوٹ لکھئے۔

(I) وحید (II) بوڑھا مگر مچھ (III) جہاں آرا بیگم (IV) سیٹھ جی

SECTION-D

$$1 \times 10 = 10$$

VI 1) کسی ایک نظم کا خلاصہ لکھئے۔

(I) جبرئیل و ابلیس (II) تاج محل

یا

صرف دو اشعار کی تشریح کیجئے۔

VI 1) بات کرنی مجھے مشکل کبھی ایسی تو نہ تھی ☆ جسی اب ہے تیری محفل کبھی ایسی تو نہ تھی

(2) اُف کہ گناہ گار ہم ہیں تو مگر خطا معاف ☆ آٹھ پہر کے درد نے دل ہی تو ہے دکھا دیا

(3) اُجالے اپنی یادوں کے ہمارے ساتھ رہنے دو ☆ نہ جانے ک گلی میں زندگی کی شام ہو جائے

(4) خوشی کی راہ میں دو ہی قدم چلے تھے مگر ☆ غموں نے مل کے یہ پوچھا مزاج کیسا ہے

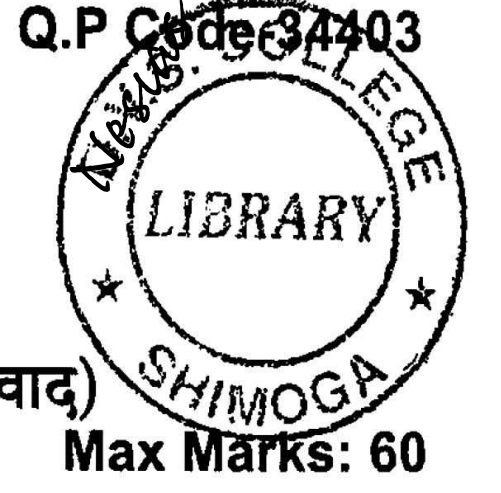
1x10=10

VII (7) ذیل کی عبارت کا اُردو میں ترجمہ کیجئے۔

Patriotism is one of the noblest feelings that can exist in the human mind. For the patriot everything about his country is noble. He is proud of its culture heritages. The manners, customs and traditions of the country are very dear to him. He is enchanted by its mountains, rivers, and natural features. He takes pride in its economic progress. He is enamored by its art, architecture, literature and music. For him there is no country in world comparable to his Motherland. He wants his country to be always at the top. He is prepared to make any sacrifice for his Motherland. Such is the inspiring force of patriotism that the whole country become one during crisis.

Fourth Semester BCA Degree Examination
August/September 2024
(CBCS / NEP Scheme)
HINDI Language

NBD 0030: Group-1, Paper IV (अब गरीबी हटाओ और अनुवाद)
Time: 02 hrs.

Instructions to the Student :

1. The Student should legibly write Section number along with question numbers.
 2. The answers without Section number and question numbers will not be valued.
 3. Section - I Multiple Choice Questions should be answered in the first page of main answer book and same questions shall not be answered repeatedly.
 4. Any identifications like marking, ticking, dots etc., in the options of MCQ Questions (Section-1) on the question paper is strictly prohibited. Do not write anything(except register number) on the question paper.
- Note : Questions asked in Hindi should be written in Hindi with Devanagari Script.

SECTION A

- I इन प्रश्नों के लिए चार विकल्प दिए गए हैं। उनमें से सही उत्तर चुनकर लिखिए: 10x01=10
- I 1) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक का मुख्य उद्देश्य क्या है?
a) औरतों को जाग्रत करना, b) पुरुषों को जाग्रत करना, c) गरीबों को जाग्रत करना, d) जनता को जाग्रत करना
- I 2) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक में किस गाँव का चित्रण है?
a) गरीबन का पुरवा, b) जनता का पुरवा, c) अमीरन का पुरवा, d) शासक का पुरवा
- I 3) हरिजनों का स्मरण हर वक्त कौन करते रहता है?
a) कवि, b) राजनेता, c) लोग, d) सुधारक
- I 4) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक में मुख्यमंत्री का नाम क्या है?
a) लिपाठी, b) शर्मा, c) राकेश, d) सरदार।
- I 5) नाटक में 'राजा' पाल किसका प्रतीक है?
a) बिलासिता का, b) सत्ता का, c) पद का, d) राजनीति का।
- I 6) नाटक के बीच नट-नटी के संवाद गीत के रूप में आकर किसको आगे बढ़ाते हैं ?
a) कथा को, b) नाटक को, c) स्थिति को, d) मनोरंजन को।
- I 7) नाटक के किस दृश्य में सब गरीब मिलकर अपनी गरीबी हटाने का निश्चय करते हैं ?
a) सातवें दृश्य में, b) पाँचवें दृश्य में, c) छठे दृश्य में, d) चौथे दृश्य में।
- I 8) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक की कथावस्तु कितने दृश्यों में विभाजित है ?
a) सात, b) आठ, c) पाँच, d) नौ।
- I 9) राजतंत्र में कौन अपने राजा से बदला लेने के लिए सामने आते हैं ?
a) प्रजा और सैनिक, b) प्रहरी और आदमी (सैनिक), c) औरत और आदमी, d) सैनिक और सेनापति।
- I 10) पाल-योजना की दृष्टि से मुख्यमंत्री, सरपंच, दारोगा, राजा आदि किस प्रकार के पाल हैं ?
a) शोषित, b) सुविधा भोगी, c) प्रताडित, d) दलित।

SECTION-B

- II किन्हीं पाँच अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए: 05 x03=15
- II 1) बदला ऐसा ले जो फले, न ये राजा रहे, न ये मंत्री। जनता लँगडी न रहे, चले।
- II 2) राजतंत्र और लोकतंत्र दोनों को हम देख चुके। सबने अपना मतलब साधा है।
- II 3) हम छोटी जात हैं। छोटी जात का काम हुकुम बजाना होता है। हुकुम देना नहीं।
- II 4) देख, तुझ पर हम जान देते हैं और जिस पर जान देते हैं उस पर सबकुछ निछावर कर देते हैं।

- II 5) लेकिन महाराज, हम गाँव में रहना चाहते हैं। वहीं अपना घर बसाना चाहते हैं।
 II 6) हमारा देश गरीब है, गरीबी हटाना हमारा पहला काम है, हमारी प्राथमिकता है।
 II 7) आप लोगों की दुर्दशा उनसे छिपी नहीं है। गरीबी हटाने के लिए उन्होंने जी-जान की बाजी लगा दी है।
 II 8) गाँव धरती का स्वर्ग होता है महाराज। वहाँ सुख-शांती होती है।

SECTION-C

III किन्हीं तीन प्रश्नों के लिए उत्तर लिखिए:

03 x 05 = 15

- III 1) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक की कथावस्तु को अपने शब्दों में लिखिए ?
 III 2) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक की पाल योजना पर प्रकाश डालिए ?
 III 3) पठित नाटक के आधार पर 'औरत' पाल का चरित्र-चित्रण कीजिए ?
 III 4) लोकतंत्र में किस प्रकार सामान्य जनता का शोषण किया जाता है? स्पष्ट कीजिए।
 III 5) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक के उद्देश्य को अपने शब्दों में स्पष्ट कीजिए ?

SECTION-D

IV 1) हिन्दी में अनुवाद कीजिए:

10

When we buy Khaddar we give the money to our own poor countrymen That is, we distribute our money among men who need it more. You may say that the mills also employ poor workers and pay them money. It is true. But you must see the number of people that get the money. You must see what the mill-owner gets. So Khaddar helps a large number of people and never allows the hoarding of money in one place, in one's hands; nor encourages exploitation it strengthens the moral courage of the people also. Both the people that wear Khaddar and produce Khaddar have higher value of life.

नाम खादि बछ्छियन्नु कोण्डाग देशद बड जनरिगे हण कोष्ठुन्तागुत्तदे, अन्दरे, यारिगे हण अत्तावत्थकवोरे अवरिगे ए हण वितरन माडिदन्तागुत्तदे, कार्खानेगेल्लि बड कोलिगाररन्नु केलसक्के नेमिसि कोण्डु अवरिगे कोलि हण कोडलागुत्तदेयल्लवे? एಂಬ प्रश्ने नमगेदुरागबहुदु, इदु सत्थवाद मातु, अदरे इदरिन्द एष्णु जनरिगे सहायवागुत्तदे एम्बुवुदन्नु नावु कणबहुदु, कार्खानेय मालिकेरिगे एष्णु लाभ बरुत्तद एम्बुवुदन्नु नावु कणबहुदु. खादियिन्द हेष्चिन जनरिगे सहायवागुत्तदे मत्तु एन्दे स्फदल्लि एब्बु वक्किय बल हेष्चु हण संग्रहवागुवुदिल्ल. इदरिन्द तीरेषणगे प्रोत्साह सिगुवुदिल्ल. इदरिन्द जनरल्लि नैतिक बल हेष्चुत्तदे, खादि तीरेव हगुगु खादि लुत्तादन माडुव ए इब्बुर जेवनदल्लि. लुत्तम अदर्शद बेलवणगे अगुत्तदे.

IV 2) हिन्दी से कन्नड/अंग्रेजी में अनुवाद कीजिए:

10

कबीरदास जी मध्यकालीन निर्गुण भक्ति-काव्य के प्रसिद्ध संत कवि थे। इससे भी अधिक वे क्रांतिकारी, समाज सुधारक और ईश्वर भक्त थे। उन्होंने कविता जैसे माध्यम का प्रयोग समाज-सुधार के काम में और समाज में फैले हुए पाखंड तथा भ्रातियों को दूर करने के उद्देश्य से किया था। कबीरदास पढ़े-लिखे नहीं थे। वे अनपढ़ थे। घुमक्कड़-प्रवृत्ति के थे। पर कहा जाता है कि वे वाणी के डिक्टेटर थे। तभी तो उनका काव्य लोकानुभव से अनुप्राणित है। उन्होंने काव्य के अंगों और तत्वों का अध्ययन नहीं किया था। उनको रस, छंद, अस्कार, गुण-लक्षण आदि का शास्त्रीय-ज्ञान तक नहीं था। पर उनकी प्रतिभा बड़ी प्रखर थी जिससे उनके मुख से बड़ी चुटिली और व्यंग्य चमत्कारपूर्ण बातें निकलती थीं। इनके काव्य में विरोध और असंभव का चमत्कारजनता को बहुत आकर्षित करता था।
